

KREATIVLIK-O'ZIGA XOS FIKRLASH SAN'ATI

Abdujalilova Muxlisaxon Abduxalil qizi,
Boshlang'ich ta'lim metodikasi kafedrası o'qituvchisi
Shomurodova Bibizahro Solijon qizi,
Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi talabasi

Annotatsiya: Bu maqolada kreativlikning zamonaviy dunyodagi o'rni, biznesni yuritishdagi ahamiyati, ta'lim sohasidagi o'rni, kundalik hayotda ham kreativlikning muhim ekanligi yoritib berilgan. Maqolada kreativlikni rivojlantirish usullari, yoshlarda kreativlikni rivojlantirish zarurligi ta'kidlangan.

Kalit so'zlar: kreativlik, yangiliklar, qiziquvchanlik, rivojlanish, ijodiy muhit, tajribalar, metod.

Аннотация: В этой статье объясняется роль творчества в современном мире, его значение в бизнесе, его роль в образовании, а также значение творчества в повседневной жизни. В статье акцентируются методы развития творческих способностей, необходимость развития творческих способностей у молодежи.

Ключевые слова: творчество, новости, любознательность, развитие, творческая среда, опыт, метод.

Kreativlik ko'pincha bilvosita bilim va tajribadan kelib chiqmasa-da, fikrni erkin ifodalash, yangi qirralarni kashf etish, va mavjud fikrlarning chegaralaridan chiqib, ulardan nari turishga qaratilgan faoliyatdir. Ingliz tilidagi "creative" so'zidan kelib chiqqan "kreativ" atamasi, yangilik va ijodiy fikrlashni ifodalaydi. Bu tushuncha odatda yangiliklar yaratish va original fikrlarni ilgari surishga moyil bo'lgan shaxslar va faoliyatlar uchun ishlatiladi. Kreativlik – bu yangi va foydali g'oyalarni yaratish qobiliyati. Yangilikka intiluvchi insonlar oddiy muammolarga ijodiy yondashadi va ular bu jarayonda odatdagi fikrlash doiralarini kengaytirishga harakat qilishadi. Stiv Jobsning ta'kidlashicha, "Kreativlik-bu oddiygina narsalarni bog'lay olish qobiliyatidir." Uning so'zlariga ko'ra, kreativ insonlar mavjud fikr va tajribalarni o'zaro bog'lash orqali yangi va kutilmagan natijalar yaratadi.

Kreativlik va ijodkorlik bir-birini to'ldiruvchi tushunchalardir. Kreativlik-bu yangi va original g'oyalarni ishlab chiqish qobiliyati bo'lsa, ijodkorlik bu g'oyalarni amalda qo'llashdir. Ya'ni, kreativlikdan olingan g'oyalarni san'at, adabiyot, musiqa, dizayn yoki boshqa shakllarda namoyish qilish-ijodkorlikning o'zidir. Shunday qilib, inson ijodiy faoliyat orqali yangi va original narsalarni yaratishi uchun avvalo kreativ bo'lishi, tasavvurini kengaytirishi, so'ngra bu g'oyalarni amaliyotga tatbiq etishi kerak.

Rivojlanish asrida yangiliklarga ehtiyoj katta ekanligi kreativlikni muhim omil deb belgilashga sabab bo'ladi. Ta'lim sohasida kreativlik o'qituvchilarda ijodkorlikni, talabalarda ijodiy qarashlarni ta'minlaydi. O'qituvchilar tomonidan qo'llaniladigan innovatsion dars usullari yoki talabalarining ijodiy loyihalari buning na'munasidir. Kreativlikni ta'lim jarayoniga tatbiq etish nafaqat o'qituvchilarning ijodkorligini oshiradi, balki talabalar fikrlash qobiliyatini kengaytiradi, ularning qiziqishini oshiradi va o'zlashtirish jarayonini yanada samarali qiladi. Shu sababdan, ta'lim sohasida kreativlikning rivojlanishi kelajakda yangi avlodning yangilik yaratish va muammolarni kreativ yondashuv orqali hal qilish qobiliyatlarini shakllantirishda hal qiluvchi omil hisoblanadi.

Biznes sohasida esa kreativ yondashuv nafaqat startaplar yoki yirik kompaniyalarning noodatiy strategiyalari va muvaffaqiyatli loyihalarida katta yordam beradi, balki raqobatda ustunlikka erishishda, yangi bozorlarni zabt etishda va mijozlar bilan kuchli aloqalar o'rnatishda ham muhim rol o'ynaydi. Shuningdek, kreativ yondashuv xodimlarning motivatsiyasini oshirish,

innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlash va kompaniya madaniyatini rivojlantirishga ham katta hissa qo'shadi. Bu yondashuv kompaniyaning rivojlanishiga va bozorga moslashuvchanligini ta'minlashga yordam beradi. Edward de Bono: "Kreativ fikrlash bu ko'proq muammoni hal qilish usulidir. U sizni yangi imkoniyatlarga olib boradi va yangiliklar yaratadi."-, degan edi. Yangiliklar har bir sohada eng muhimdir.

Kreativlikning ta'lim va biznes sohalaridagi ahamiyatini anglab, uni rivojlantirish yo'llarini o'rganish muhim ahamiyat kasb etadi. Kreativ fikrlashni rivojlantirish mumkin va buni turli usullar orqali amalga oshirish mumkin. Birinchi navbatda, kitob o'qish kreativlikni rivojlantirishning asosiy vositalaridan biridir. Kitob o'qish miya faoliyatini oshiradi va yangi g'oyalarni shakllantirishga yordam beradi. Badiiy, ilmiy, falsafiy va boshqa mavzulardagi kitoblar inson dunyoqarashini kengaytiradi va kreativ fikrlash qobiliyatini oshiradi. Yangi narsalarni o'rganish esa miyaga yangi bog'lanishlar yaratishga yordam beradi. Misol uchun, yangi til o'rganish, musiqa asbobi chalishni o'rganish yoki yangi texnikalarni o'zlashtirish kreativ fikrlashni rivojlantiradi. Bundan tashqari, san'at va ijodiy faoliyat bilan shug'ullanish ham kreativlikni rivojlantirishda muhimdir. Chizish, yozish, musiqa yaratish yoki boshqa ijodiy faoliyatlar orqali o'zini ifodalash kreativ yondashuvlarni rivojlantiradi.

Mantiqiy fikrlovchi o'yinlar, masalan, shaxmat va Go, ham kreativlikni rivojlantirishda yordam beradi. Bu o'yinlar fikrlash qobiliyatini chuqurlashtiradi va muammolarni yechishning yangi usullarini o'rgatadi.

Kreativ fikrlash qobiliyatini rivojlantirish uchun turli metodlar ham mavjud. Masalan, "Brainstorming" (Fikrlar yomg'iri) – bu turli fikrlarni to'plab, ularni tahlil qilish; "Mind Mapping" – bu fikrlarni vizual tarzda tasvirlash; "SCAMPER Metodi" – mavjud g'oyalarni qayta ishlash; "Reverse Thinking" – masalani teskari fikrlash orqali yechish; va "Storyboarding" (Hikoyaviy taxta) – hikoya tuzish orqali fikrlarni rivojlantirish uchun foydalidir.

Kreativlik individual darajada ham va jamoaviy darajada ham ahamiyatlidir. Shaxsiy hayotda kreativlik kishi uchun o'z maqsadlariga erishishda, yangi imkoniyatlarni topishda va o'ziga bo'lgan ishonchni oshirishda muhim omil bo'ladi. Bundan tashqari, kreativlik insonning intellektual rivojlanishiga xizmat qiladi, chunki yangi g'oyalarni ishlab chiqish va amalga oshirish uchun doimo o'rganish va o'sish talab etiladi. Jamoada kreativlik esa o'ziga xos hamkorlik va sinergiyani yaratadi. Jamoaviy kreativlik har bir a'zo o'zining noyob tajribasi va bilimini umumiy maqsadga yo'naltirib, yangi g'oyalar va yechimlar ishlab chiqishga imkon beradi. Bundan tashqari, jamoaviy kreativlik ish muhitida motivatsiyani oshiradi, hamkorlikni kuchaytiradi va tashkilot ichida o'ziga xos madaniyat shakllanishiga yordam beradi. Umuman olganda, kreativlik nafaqat individual shaxs sifatida o'sishga, balki jamoalar va tashkilotlarning muvaffaqiyatli rivojlanishiga hissa qo'shadigan asosiy omildir. Bu ikki darajadagi kreativlikning o'zaro bog'liqligi ularning ahamiyatini yanada oshiradi.

U yangi g'oyalar yaratish, muammolarni o'ziga xos tarzda hal qilish va o'z imkoniyatlarini to'liq ochib berish imkonini beradi. Kreativlikni rivojlantirish orqali inson o'z sohasida yetakchilikka erishishi, innovatsion mahsulotlar yoki xizmatlar yaratishi va ijodiy yechimlar topishi mumkin. Bu esa, albatta, muvaffaqiyatli karyera va shaxsiy rivojlanishning asosiy omillaridan biridir.

U insonning dunyoqarashini kengaytiradi, yangi imkoniyatlarni ko'rish va o'zlashtirishga yordam beradi. Yangi g'oyalar va innovatsion yondashuvlar ko'pincha mavjud chegaralarni buzib, yangi yo'nalishlar va sohalarni kashf etishga olib keladi. Kreativ fikrlash insonni cheklovlardan xalos qiladi va global miqyosda yangilik yaratishga undaydi, bu esa yangi ufqlar va imkoniyatlar sari yo'l ochadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. De Bono, E. (1970). "Lateral Thinking: Creativity Step by Step". Harper & Row.
2. Catmull, E., & Wallace, A. (2014). "Creativity, Inc.: Overcoming the Unseen Forces That Stand in the Way of True Inspiration". Random House.
3. Pressfield, S. (2002). "The War of Art: Break Through the Blocks and Win Your Inner Creative Battles". Black Irish Entertainment LLC.
4. Kleon, A. (2012). "Steal Like an Artist: 10 Things Nobody Told You About Being Creative". Workman Publishing Company
5. Gladwell, Malcolm. "The Creative Power of Misfits." "The New Yorker", 13 Jan. 2014, www.newyorker.com/magazine/2014/01/13/the-creative-power-of-misfits.
6. Amabile, Teresa M. "Creativity Under Pressure." "Harvard Business Review", 1996, hbr.org/1996/09/creativity-under-pressure.
7. Burkus, David. "How to Cultivate Creativity in a Traditional Workplace." "Forbes", 24 June 2014, www.forbes.com/sites/davidburkus/2014/06/24/how-to-cultivate-creativity-in-a-traditional-workplace/.